

Рыжченко О.В.

ДЗ«Дніпропетровська державна медична академія МОЗ України»

Молодіжний комп'ютерний сленг як пласт запозиченої лексики

Сучасний лексичний стан української мови переживає глибокі зміни. В першу чергу — це проблема запозичення іноземних слів і мовних оборотів, що все більше «вживляються» у нашу мову. У сучасних лінгвістичних роботах розглядається багато питань, що стосуються запозичення. Однак складність і багатоаспектність цієї проблеми обумовлюють наявність розбіжностей у думках дослідників щодо багатьох теоретичних положень, у тому числі інтерпретації сутності запозичення.

Існує багато дефініцій терміна «запозичення».

Термін «запозичення» вживають у мовознавчій літературі в двох значеннях. По-перше, запозиченням називають один із шляхів збагачення словникового складу мови (І.О.Бодуен де Куртене, О.О.Реформатський). По-друге, цей термін позначає процес входження і адаптації запозиченої лексики та результат цього процесу. Ми будемо дотримуватись визначення, даного Л.П.Крисінім, який вважає, що «запозиченням доцільно називати процес переміщення різних елементів з однієї мови в іншій; при цьому під різними елементами ми маємо на увазі одиниці різних рівнів структури мови – фонології, морфології, синтаксису, лексики, семантики» [1].

Особливо великий вплив англійської мови на молодіжний комп'ютерний сленг. Захоплення англіцизмами стало своєрідною модою, що зумовлене створеними в молодіжному суспільстві стереотипами та ідеалами. Таким стереотипом нашої епохи є якраз ідеалізування американського суспільства, у якому рівень життя набагато вищий і високий темп технічного прогресу веде за собою весь світ. Додаючи до свого мовлення англійські запозичення, молоді

люди певним чином наближаються до цього стереотипу, приєднуються до американської культури, стилю життя. Тому вплив англійської мови на молодіжну субмову є закономірним явищем.

Не кожне запозичене слово сприймається мовою. Як правило, іншомовні слова пристосовуються до вимог нового фонетичного середовища. Лише деякі запозичені слова комп'ютерного сленга повністю зберегли свою вимову. Це так звана калька, тобто лексичні одиниці створюються з мовних елементів мови, що запозичуються за образом іншомовних одиниць. У залежності від того, яким способом відбувається калькування, розрізняють його словотворчий і семантичний різновид. Найчастіше слова комп'ютерного сленгу запозичуються за допомогою транслітерації. У цьому випадку кожен звук запозиченого слова заміщується відповідним звуком в українській мові. Ось приклади повністю запозичених слів з англійської мови:

баг — чужність або помилка в роботі програми;

девайс — будь-який механізм або його функціональна частина;

пасворд — пароль, необхідний для доступу до мережних служб;

саунд — 1) звуки, відтворені комп'ютером, 2) музика;

скрін — екран комп'ютера;

солюшн — 1) інструкція з проходження комп'ютерної гри, 2) рішення будь-якої проблеми;

спейс — вільне місце на диску;

фіча — 1) зручна опція в програмі, 2) нескладне, але полегшуюче життя пристрій;

хінт — рекомендація, інструкція.

Запозичене слово з англійської мови не лише підгоняється під норми фонетики української мови, але й переходить в розпорядження української граматики, підпорядковуючись її законам. Після цього з'являється можливість мовної гри, різного роду маніпулювання з новим словом, тобто утворюються так звані комп'ютерні неологізми (нові поняття).

Наприклад:

мудем — погано працюючий модем (від «модем»),

стервер, сервак — сервер (від «server»)

дурдос — назва операційної системи (від «DR DOS»)

конектитися — приєднуватися (від «to connect»)

програмер — програміст (від «programmer»)

киляти — припинити будь-які операції, які виконують компютер (від «kill»)

клікати — клацати (від «to click»)

Додавання українських суфіксів до запозиченого кореня сприяє освоєнню неологізмів. При цьому відбувається збагачення значення слова фамільярним або дружньо-зменшувальним, залежно від значення суфікса, відтінком значення. Наприклад:

вірусяка (вірус),

пісюк (комп'ютер),

флопак (дискковод),

аплікуха (прикладна програма).

Граматична мовна гра в українському сленгу зустрічається досить часто. Подібні граматичні неологізми з'являються навмисно, а не від незнання граматичних правил. І англійські, і українські носії комп'ютерного сленгу звичайно уявляють собі, що вони роблять, спотворюючи мову і маніпулюючи словотворчими моделями. Свідомо ігноруючи правила, вони проголошують принцип «граматичної креативності», який припускає зробити враження, побавити і розважити і себе, і інших учасників процесу комунікації.

Дуже часто компютерна сленгова лексика утворюється способом перекладання англійського професійного терміна на українську мову. У цьому випадку лексеми набувають нового змісту зі зниженим стилістичним забарвленням. Наприклад:

живність — комп'ютерний вірус (від «virus»)

здохнути — видалити (від «to delete»)

буквар — poradnik користувача (від «user'manueal»)

У даній статті ми розглянули лише деякі явища запозичення. Як видно з викладеного, український комп'ютерний сленг є, у деякому змісті, унікальним матеріалом для дослідження. Завдяки новизні даного явища і швидкості процесів, що в ньому відбуваються, комп'ютерний сленг дозволяє розглянути життя окремих слів від самої їхньої появи до зникнення та зрозуміти закони розвитку і функціонування цієї підсистеми української мови.

Також хотілося б відзначити, що комп'ютерний сленг в українській мові є своєрідної «віддушиною», що полегшує процес адаптації англomовних термінів. Він дозволяє фахівцям не тільки відчувати себе членами якоїсь замкнутої спільності, але і допомагає їм зрозуміти один одного, служить елементарним засобом комунікації.

Література

1. Крысин А.И. Иноязычные слова в современном русском языке. – М.: Наука, 1968. – 208 с.
2. Онлайнoвый словник комп'ютерного сленгу <http://www.slovari.ne>
3. Glossary of Linguistic Terminology, 1966
4. Raymond E. The New Hacker's Dictionary – Режим доступа: <http://manybooks.net/titles/anonetext02jarg422.html>